

ringe Garanti, der ligger deri. Jeg finder, at Sagen er ganske overordentlig vanskelig, og det eneste lille Bidrag til en Løsning, som jeg har kunnet finde, er det, som nævnes i en Beretning af den konstituerede Skoledirektør i Kjøbenhavn, Sophus Bauditz, angaaende Børnearbejdet her i Kjøbenhavn, en Beretning, der findes trykt som Bilag til Kjøbenhavns Kommunes Budget for 1899. Det foreslaas her, at Skolekommissionerne i ethvert enkelt Tilfælde skulde være berettigede til at afgøre, om et Barn lider saa meget ved dets Anvendelse i Erhvervslivet paa den ene eller den anden Maade, at det er til Skade for Barnets Undervisning, og til da at forbyde saadanne Arbejder. Jeg vilde nu være meget lidet tilbøjelig til for Kjøbenhavns Vedkommende at lægge denne Myndighed i den vedkommende Skolekommissions Hænder, thi det vilde nemlig betyde det samme som den Præst, der er Formand i Skolekommissionen og der vilde derfor let her i Kjøbenhavn, kunne knytte sig Misligheder ved en saadan Ordning. Men hvis man i Stedet derfor for Kjøbenhavns Vedkommende lagde denne Myndighed hen til Skoledirektionen og for Landets Vedkommende, hvor Skolekommissionerne ere noget anderledes sammensatte, hen til Skolekommissionen, saa skulde jeg — navnlig hvis man kunde benytte en Embedslæges og en Lærers Bistand dertil — tro, at man var naaet saa vidt paa dette Omraade, som man overhovedet kunde naa. Jeg tillader mig at henstille ogsaa denne Tanke til Overvejelse; for mig staar det endnu ret uklart, om man fuldt ud vil naa sit Maal ad denne Vej, men jeg ser i alt Fald i dette Øjeblik ikke noget bedre at foreslaa. Naar man derimod vil sige, at det overhovedet var uønskeligt at træffe saadanne Bestemmelser, og at Børn under alle Omstændigheder have godt af at deltage i Erhvervslivet, mens de endnu gaa i Skole og ere ganske smaa, saa maa jeg fra mit Standpunkt bestemt modsige en saadan Opfattelse. Jeg erkender visselig, at Undervisningen i Skolerne er for teoretisk. Men jeg tror, at hvis vi f. Eks. vare i Stand til at gøre det, der var foreslaaet i de gamle Anordninger af 1814; at indføre Undervisning i legemligt Arbejde, Sløjd, Indrettelse af Skolehaver ved Skolerne paa Landet til Virkelighed, vilde Børnene derigennem faa en langt bedre Oplæring i den legemlige Gerning, som de ogsaa skulle være med til i deres fremtidige Livsvirksomhed end ved for tidlig at kaldes ud i Erhvervslivet. Det er altsaa ikke,

fordi jeg i og for sig anser Børnearbejde for heldigt og ønskeligt, men det er ganske vist saaledes, at jeg under de nuværende Forhold tror, at Børnearbejdet er ikke saa slemt, som det maaske undertiden gøres til. Jeg afventer i saa Henseende, inden jeg fælder min endelige Dom derom, Udfaldet af den Undersøgelse, som alle Udvalgets Medlemmer ere enige om at foreslaa.

Jeg tror, at ærede Medlemmer ville erkende, at hvis det virkelig er et Ønske i denne Forsamling og ogsaa paa andet Sted at naa til en Revision af Fabrikloven af 1873 i de af mig paa pegede Retninger, er det ikke en Sag, som lader sig improvisere i et Rigsdagsudvalg i en Maaned eller to. Dermed er det jo ingenlunde sagt, at det bør ske ved Regeringens Initiativ; det er ikke udelukket, at det kunde ske ved Initiativ af Medlemmer i denne Forsamling, og jeg maa ogsaa sige paa mine Meningsfællers Vegne, at vi paa ingen Maade, hvis det skulde synes at vare for længe, inden der kommer et saadant Forslag fra den høje Regerings Side, anse os for udelukkede fra at indbringe Forslag derom, eller at støtte Forslag derom, som ere indbragte fra anden Side. Vi betragte denne Sag som i saa høj Grad hævet over Partierne, at vi ikke ville føle os brøstholdne ved at støtte saadanne Forslag, selv om de ere fremkomne fra anden Side. Men det kan jo ikke bestrides, at i og for sig bør store, omfattende og vidt indgribende Lovforslag hellere fremkomme fra Regeringen end fra private Medlemmer. Nu kan man jo ganske vist med Mindretallet beklage, at man vil lægge denne Sag over i den — lad os sige det saaledes — nuværende Indenrigsministers Haand. Men selv om vi jo ikke sjældent have Lejlighed til og finde Anledning til at angribe den højtærede Indenrigsminister, bør man dog ogsaa vise Retfærdighed over for sin Modstander, og det maa virkelig erkendes, at man ingenlunde kan rette nogen særlig Dadel mod den nuværende Indenrigsminister, fordi han hidtil ikke har indbragt Forslag til Revision af Fabrikloven; thi han har jo dog ikke været Indenrigsminister siden 1873, han har jo end ikke efter 1890 været Indenrigsminister saa lang Tid, at det just er paa ham, at man kan lægge Ansvaret for, at Loven ikke er naaet til Revision; og jeg mener, at der er meget mindre Grund til i denne Sag at rette en Dadel mod den højtærede Indenrigsminister, som han jo ved Sagens 1ste Behandling i Udtryk, der vandt i høj Grad Paaskøn-